

Op welke vraag is biologisch het antwoord?

- Over de noodzaak van een goede probleemstelling in het zoeken naar logica -

Dr. Franck Meijboom

Ethiek Instituut &

DGK Dier in Wetenschap en Maatschappij

Ethiek Instituut

Biologisch

Logisch

Goed

Gezond

Toekomst

.....

Onlogisch

Slecht(er)

Ongezond(er)

Achterhaald

Biologisch

Logisch

Feiten

Onlogisch

Goed

Meningen

Slecht(er)

Gezond

Emoties

Ongezond(er)

Toekomst

Overtuigingen

Achterhaald

Meningen

Dierenwelzijn Doodgeknuffeld

We zijn te lief voor dieren

We zijn al een heel eind op weg

Minister reageert op pamflet hoogleraren

De veehouderij is al hard op weg om te verduurzamen.

De kritiek van de honderd hoogleraren is welkom: dat houdt de druk op de ketel.

Door GERDA VERBURG
De duurzame veehouderij maakt grote sprongen voorwaarts. Nu al. Stap voor stap wordt de respect verdienen en naar meer smaken. Toch vindt een aantal mensen de veranderingen en verbeteringen niet snel genoeg gaan. Daar is niets mis mee. Lutzen in de peis houden de druk op de ketel en de zeesen scherp.
De discussie wordt echter vertroebeld door onjuiste feiten en selectief

geheten dierrechtenstelsel, een afspraak dat het aantal varkens en kippen in Nederland niet meer mag groeien boven het aantal dieren dat oen gehouden werd. Verder kent ook de melkveehouderij een begrenzing: de quotering van de hoeveelheid melk die geproduceerd mag worden. Met nieuwe technieken worden overigens ook grote winsten behaald op het gebied van milieus en welzijn. Zo kan het dat een groot varkensbedrijf, waar het voer bestaat uit restproducten van de veeindustrie en dat uit de meest energie-opwekt, op dit moment een lagere CO₂-voetprint heeft dan het zo geromantiseerde extensieve kleinbedrijf.

In korter tijd het enige uitgangspunt bij het houden van dieren? Het antwoord daarop kan kort zijn: nee, natuurlijk niet. Omdat het om dieren

En dan de resistentie tegen antibiotica, waar de laatste tijd zoveel om te doen is geweest. Volgens sommigen zou ik hebben verzameld in te grappen. Ik heb de sector gevraagd om in september met doudeplijte plannen te komen om het antibioticagebruik in de veehouderij met 50 procent terug te brengen in 2013. Als het de sector

Kijk ook naar de comfort class-stal en de Canadese strooiselstal

niet lukt om zo'n plan te maken, dan zal ik met maatregelen komen. Tot slot het milieu. De ammoniak

eind op weg tegen de vee-industrie

Dat zijn belangrijke stappen, maar er valt nog veel te doen. Samen – zoals de hoogleraren ook terecht constateren – met alle spelers in de productieketen: de primaire producenten, de toeleveranciers, de verwerkers van de producten, de retail, de consument en de overheid. Op al die terreinen is er beweging in de richting van duurzaamheid. Consumenten kiezen meer en meer voor duurzamer geproduceerd vlees. Het is weliswaar duurder, maar de afzet groeit. Bijkomend voordeel is dat bij goede afspraken in de keten ieder zijn faire deel krijgt van deze hogere opbrengst.

Naast de marktpartijen speelt de overheid een eigen rol. Die legt de basis via de wet- en regelgeving. Die stelt geld beschikbaar voor onderzoek en innovatie; denk bijvoorbeeld

slachterij VLDN – een convenant gesloten waaraan iedereen zijn bijdrage levert aan een duurzame veehouderij. Zeker: professor Rijkman Vonk, de organisator van het pamflet, moet de kracht van de markt kunnen onderschrijven. Want zij weet als oud-voorzitter van Walaker Dier als geen ander hoe belangrijk het is om de markt te betrouwen.
Daar moet het dus gebeuren. En niet alleen, zoals de hoogleraren stellen, bij de overheid. Daarmee overschatten zij in deze mondige en zelfbewuste maatschappij van vandaag schromelijk de rol van de overheid. En misschien eerder nog, zij onderschatten de kracht van marktpartijen om een verdere

IGE

PLEIDOOI VOOR EEN DUURZAME VEEHOUDERIJ

EINDE AAN DE GEORGANISEERDE ONVERANTWOORDELIJKHEID

E

ers

Dit is een verkorte versie. De volledige versie met bronvermeldingen staat [hier](#) en is te downloaden als [pdf](#).

Achtergrond

"De intensieve veehouderij moet ingrijpend worden veranderd. Dieren moeten meer ruimte krijgen voor natuurlijk gedrag, zoals het buiten rondscharrelen. Het transport van levende dieren moet worden beperkt en het fokken van vee moet niet uitsluitend gericht zijn op toename van de productiviteit." Dit adviseerde een commissie onder leiding van Herman Wijffels aan de minister van landbouw in 2001. Toenmalig minister Brinkhorst noemde de plannen "helder, hard en onontkoombaar". In 2010 zou het afgelopen zijn met de fabrieksmatige, mens- en dierenwaardige vleesproductie. "De overheid kiest er voor om in internationaal verband een voorloperspositie in te nemen bij het vormgeven van een diervriendelijke en maatschappelijk aanvaardbare veehouderij", aldus Brinkhorst.

Alle redenen voor de noodzaak van deze ommekeer stonden in het bijna voorspellende rapport van de commissie-Wijffels: de massaliteit, de minimale leefruimte, dieren die nauwelijks buiten komen, de stank, de milieubelasting, genetische versmalling, de schade aan omringende natuur, transport van dieren over grote afstanden, hormoon-schandalen, varkenspest en andere dierziekten, gesubsidieerde overproductie. Een veehouderij-systeem "dat a-moreel omgaat

Biologisch

Logisch

Feiten !

Onlogisch

Goed

Meningen ?

Slecht(er)

Gezond

~~Emoties~~

Ongezond(er)

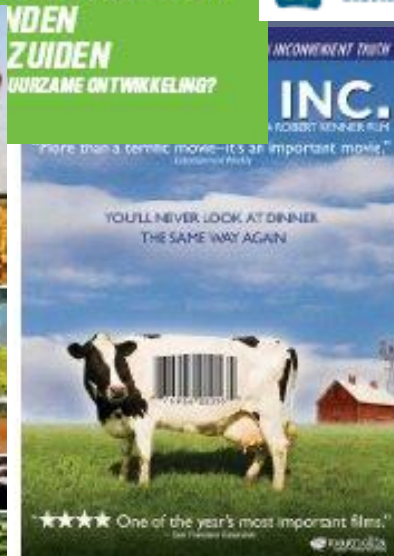
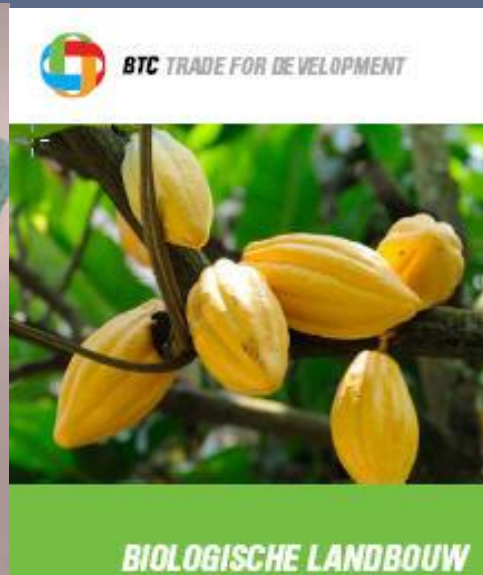
Toekomst

~~Overtuigingen~~

Achterhaald

Feiten

Feiten

Vandaag het antwoord: Logisch of Onlogisch?

Ethiek Instituut

KNMvD

Nieuwsbrief

Reminder: Symposium: Biologisch, eigenlijk heel (on)logisch 2

Drie jaar na het drukbezochte symposium 'Biologisch, eigenlijk heel (on)logisch' is het hoog tijd voor een update. Daarom organiseren Hygieia en GKZ op 27 september gezamenlijk het vervolg. Deze dag zal toegankelijk zijn voor zowel dierenartsen als veterinaire studenten.

Doel symposium

Doel van het symposium is de verschillen tussen de reguliere en biologische houderij te belichten en de voor- en nadelen van elk te bediscussieren, aan de hand van drie thema's: diergezondheid/volksgezondheid, dierenwelzijn/ethiek en de consument. Elk thema zal worden belicht door drie verschillende experts op dat gebied. Na een inleiding geven twee verschillende professionals werkzaam in of rondom de varkenshouderij en haar keten, hun visie op het thema waarna ook het publiek de gelegenheid krijgt vragen te stellen.

Programma

De sprekers zijn onder andere Frank Meijboom, ethicus aan de Universiteit van Utrecht; Boyd Berends, onderzoeker op het gebied van volksgezondheid bij het IRAS; Bas Kolpa, varkensdierenarts bij de ULP; Celia Steegmann, beleidsmedewerkster bij het Ministerie van Landbouw. Uiteraard zullen ook de Dierenbescherming, varkenssector en de retail vertegenwoordigd zijn. De dag zal voorgezeten worden door prof. dr. Anton Pijpers (onder voorbehoud) bijgestaan Jules Rojer, voorzitter van de groep GKZ.

De bespreking van de thema's wordt afgesloten met een paneldiscussie die wordt geleid door de dagvoorzitter, waarbij ook het publiek zijn visie op de varkenssector kan geven. Na de discussie is er de gelegenheid om na te discussiëren onder het genot van een drankje en een lichte maaltijd met een biologisch tintje.

Aanmelden

Het symposium wordt gehouden op 27 september 2010 van 14:00 tot 19:15 uur in het Androclusgebouw C102 in Utrecht. Aanmelden kan via de portal nascholing op de KNMvD-website. (Bij de aanmelding dient het veld 'bedrijf' altijd te worden ingevuld. Eventueel kan worden volstaan met hier 'n.v.t.' in te vullen.) De kosten bedragen 20 euro voor dierenartsen, 5 euro voor studenten. Leden van GKZ en Hygieia hebben gratis toegang. Neem voor meer informatie contact op via info@voormensdier.nl.

Namens het bestuur GKZ,

Jules Rojer
Voorzitter

Feiten en evaluatie

Hoe het is

Hoe het zou moeten zijn

Empirische vragen

Kan een dier in een bepaald huisvestings-systeem exploratief gedrag vertonen?

Antwoord zegt nog niets over of de beoordeling van het systeem!

Normatieve vragen

Behoor je een dier zo te huisvesten dat het soort specifiek gedrag kan vertonen?

Feiten

Een focus op enkel de feiten
brengt ons niet tot een totaal
antwoord

Biologisch

Logisch

Feiten !

Onlogisch

Goed

Meningen !

Slecht(er)

Gezond

Emoties !

Ongezond(er)

Toekomst

Overtuigingen !

Achterhaald

Ethiek

Hoe de wereld in elkaar zit

Hoe we met die wereld behoren
om te gaan

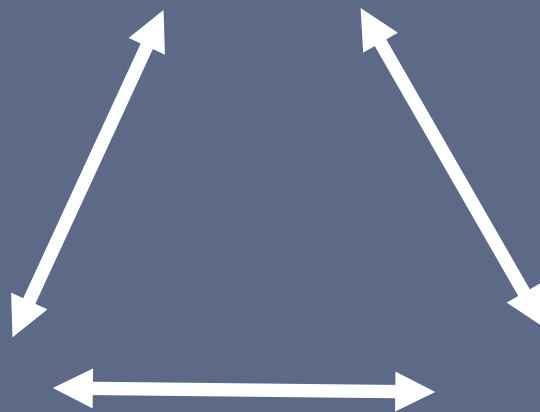

Ethiek als proces: Reflectief Evenwicht

**Intuïties / eerste
indruk**

Principes/
grondbeginselen

Feiten

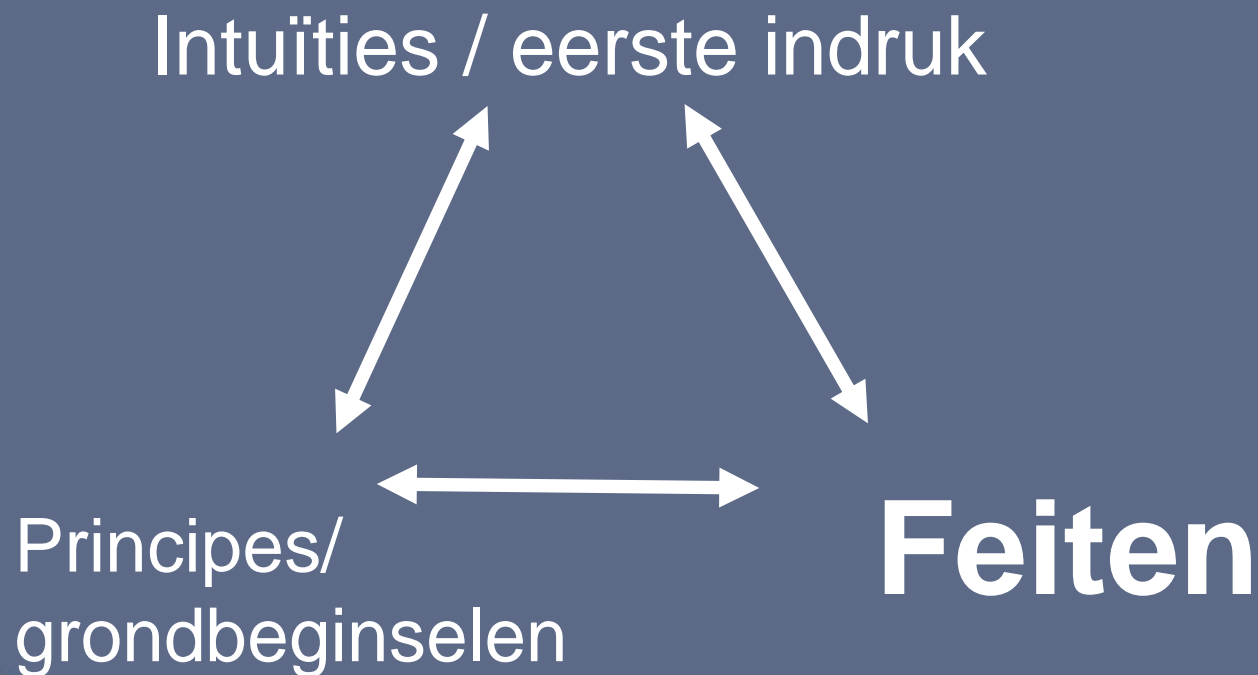
Ethiek als proces:

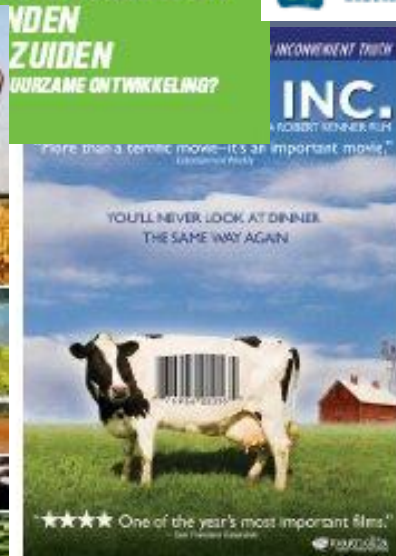
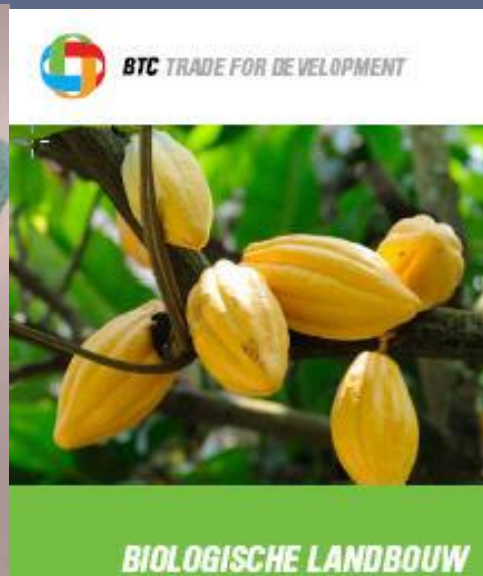
**VERBODEN TOEGANG
VOOR DIERENLEED**

WWW.WAKKERDIER.NL

Ethiek als proces: Reflectief Evenwicht

Ethiek als proces:

Ethiek als proces:

Waarom een probleem?

© Miesjel van Gerwen
Bron: RESOURCE, weekblad voor Wageningen UR

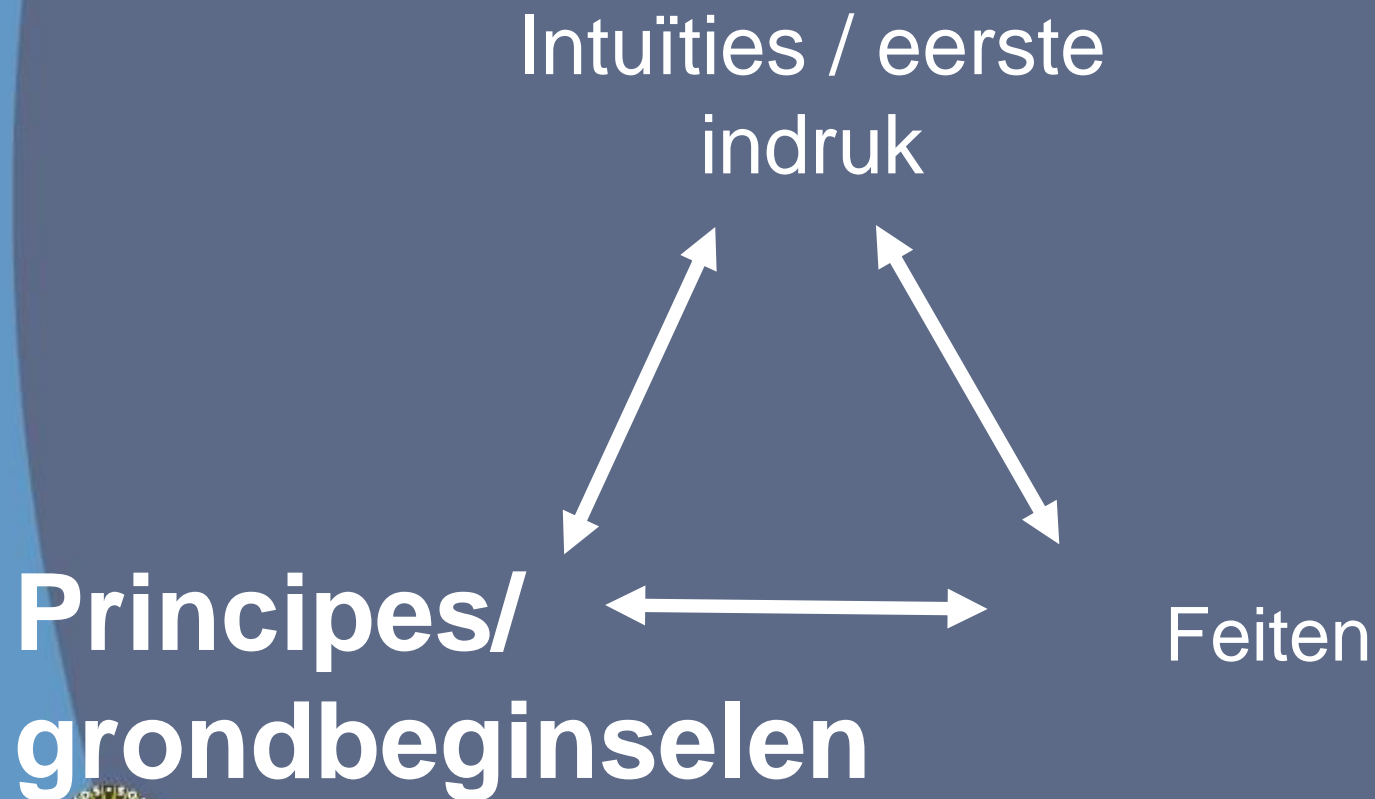
Ethiek als proces:

Waarom wenselijk?

Ethiek als proces: Reflectief Evenwicht

Waarom doen we zo moeilijk?

Wie is tegen:

Welzijn

Voedselveiligheid

Gezonde dieren

Een economische gezonde veehouderij

Autonomie

Bescherming milieu

Voedselzekerheid

Noodzaak waardendiscussie

voldoende veilig voedsel

Doel: *Kwantiteit*

Als er keuzes gemaakt moeten worden

Nadruk op:

Welzijn

Voedselveiligheid

Een economische gezonde veehouderij

Autonomie

Gezonde dieren

Bescherming milieu

Voedselzekerheid

Noodzaak waardendiscussie

Meer dan voldoende veilig voedsel

Doel: *Kwaliteit*

Als er keuzes gemaakt moeten worden

Nadruk op:

Welzijn

Autonomie

Een economische gezonde
veehouderij

Voedselveiligheid

Gezonde dieren

Voedselzekerheid

Bescherming

milieu

Noodzaak waardendiscussie

Gezamenlijk doel: **voedselzekerheid**

Ethiek

Gezamenlijke vraag:

Wat is verantwoorde productie?

Verantwoorde productie

Continuüm van meningen

*Niet zeuren.
Gewoon
doorgaan*

*Vlees is moord
en een aanslag
op het milieu*

Einde discussie

Verantwoorde productie

Continuüm van waarden afwegingen

Economie &
Voedselzekerheid

Dierenrechten
en milieu

- Inzicht in verschillen
- Discussie wordt mogelijk
-veel gepraat weinig wol?

Optie 1: Gewoon doorgaan

Nadruk op:

Welzijn

Autonomie

Een economische gezonde
veehouderij

Voedselveiligheid

Gezonde dieren

Voedselzekerheid

Bescherming
milieu

Optie 1

Intuïties ~~X~~ eerste indruk

Principes/
grondbeginselen

Feiten

Geen reflectief evenwicht

Verantwoorde productie

Inhoudelijk sterke argumenten waarom

Welzijn voor mens en dier

Voedselveiligheid

Gezonde dieren

Een economische gezonde veehouderij

Autonomie

Bescherming milieu

Voedselzekerheid

serieus genomen dienen te worden
genomen

Verantwoorde productie

Doet optimaal recht aan alle waarden

Verantwoorde productie

Voorbeelden

Verantwoorde productie

Voorbeelden

Verantwoorde productie

Voorbeelden

Niet:

Ethiek Instituut

Wie neemt verantwoordelijkheid?

- De consument

Wie neemt verantwoordelijkheid?

- De consument

Vraag van vandaag (26 september 2010)

Hoeveel bent u bereid extra te betalen voor biologische groente? (ING.NL)

Niets	60 %
0-5%	21 %
5-10%	12 %
10-20%	5 %
meer dan 20%	3 %

Wie neemt verantwoordelijkheid?

- De consument
- De veehouder
-*als de consument niets doet*.....

Wie neemt verantwoordelijkheid?

- De consument
- De veehouder
- De dierenarts

..... OK, maar ik kan het niet alleen!

Wie neemt verantwoordelijkheid?

- De consument
- De veehouder
- De dierenarts
- De overheid

..... Is het aan de overheid om hier in te grijpen? Respect voor diversiteit aan opvattingen.

Wie neemt verantwoordelijkheid?

- Einde verhaal?

NEE!

Ondanks diversiteit aan meningen is er een duidelijk consensus over de noodzaak van verandering:

Verplichting tov mens, dier en natuur om in te grijpen

Ethiek Instituut

Wie neemt verantwoordelijkheid?

- **De consument:** beter aanspreekbaar
- **De veehouder:** professional
- **De dierenarts:** professional
- **De overheid:** overheidsingrijpen
beter gelegitimeerd

Drie stappen

1. Van een feitendiscussie naar een waarden discussie (gebaseerd op feiten)
2. Van een discussie over antwoorden naar een discussie over de achterliggende vraag
3. Van een discussie over losse rollen naar een gemeenschappelijke aanpak

Is biologisch logisch?

Ja het gaat terecht in op de vraag naar een verantwoorde productie want het is een verkeerde

Nee vraag. Het start bij een oplossing en stelt ons daarna voor vragen.

Is biologisch logisch?

Niet: een discussie over wel of niet biologisch

Maar een vraag gestuurde discussie: **wat doet het beste recht aan de waarden en belangen van mens, dier en natuur?**

- Differentiering per sector en regio

Bedankt voor uw aandacht

